

Nieuw procesreglement Accountantskamer

Friso Serraris

Vanaf 1 maart jl. hanteert de Accountantskamer een nieuw procesreglement, het Procesreglement Accountantskamer 2015. Het nieuwe reglement volgt het reglement uit 2013 op en is van toepassing op alle zaken die na 1 maart jl. aanhangig worden gemaakt.

Het procesreglement is een nuttig instrument dat klagers en verweerders inzicht geeft in de hoofdlijnen van de procedure bij de Accountantskamer. Het is geen wetgeving; het is opgesteld door de Accountantskamer zelf en heeft dus niet het democratische wetgevingsproces doorlopen. De Accountantskamer zal het uiteraard toepassen op de door haar behandelde tuchtzaken, maar de toepassing kan niet rechtens worden afgedwongen. Het wettelijk regime is geregeld in met name de Wet tuchtspraak accountants (Wtra), in het bijzonder Hoofdstuk IV (Het tuchtgeding in eerste aanleg, artikelen 22 – 42).

Het nieuwe reglement bevat een aantal wijzigingen ten opzichte van de versie uit 2013. De opvallendste is dat de accountant in het verweerschrift en/of ter zitting op bepaalde zaken dient in te gaan, zonder dat daarover (expliciet) hoeft te zijn geklaagd. In dit artikel bespreek ik deze en andere in het oog springende wijzigingen in het nieuwe reglement.

Artikel 13 lid 2 (nieuw)

Artikel 13 lid 2 (nieuw) luidt als volgt:

“Betrokkene dient in het verweerschrift en of bij zijn verweer ter zitting de Accountantskamer in te lichten of en zo ja hoe, hij ter zake van de hem verweten gedragingen (tot 1 januari 2014) het conceptueel raamwerk inzake het onderkennen van bedreigingen en het treffen van waarborgen als bedoeld in de artikelen A-100.2 en A-100.5 e.v. van de VGC heeft toegepast, en/of zich (na 1 januari 2014) heeft gehouden aan het bepaalde in de artikelen 20 tot en met 22 VGBA, en op welke wijze daarvan aantekening in het accountantsdossier is gehouden. Partijen dienen er rekening mee te houden dat de Accountantskamer ter zitting hierover vragen kan stellen.”

De vraag is welke veranderingen deze bepaling in de praktijk met zich zal brengen.

De nieuwe bepaling koppelt de verplichting tot het verstrekken van aanvullende inlichtingen in beginsel aan de door de klager gemaakte verwijten (“*ter zake van de hem verweten gedragingen*”). De aanvullend te verstrekken informatie en/of de te beantwoorden vragen hangen dus waarschijnlijk rechtstreeks samen met de klacht.

De Accountantskamer mocht – net als de civiele rechter overigens –

altijd al het recht aanvullen. Als de klager de accountant bijvoorbeeld verwijt te hebben gelogen en de Accountantskamer acht dit voldoende aannemelijk gemaakt, zal zij oordelen dat de accountant in strijd heeft gehandeld met het fundamentele beginsel van integriteit (en mogelijk ook professionaliteit). De van toepassing zijnde tuchtrechtelijke bepalingen hoeven dan niet expliciet te zijn genoemd door de klager.

Vanuit die optiek is het voor de verwerende accountant nuttig dat hij weet dat hij er goed aan doet in te gaan op het conceptueel raamwerk. De nieuwe bepaling wijst hem daar op. De nieuwe bepaling is zo gezien een codificatie van de reeds bestaande en te billijken praktijk.

De Accountantskamer mocht altijd al het recht aanvullen

De vraag kan worden opgeworpen of de nieuwe bepaling niet verder gaat dan de verwerende accountant wijzen op reeds bestaande verplichtingen. De bepaling lijkt immers aanvullende verplichtingen op te willen leggen teneinde de wijze waarop verweer gevoerd zou moeten worden mede te bepalen. Voor zover dat beoogd zou zijn, ontbreekt daarvoor de benodigde wettelijke basis.

Bedenk daarbij ook dat het naleven van de fundamentele beginselen en het omgaan met bedreigingen, waar het conceptueel raamwerk uit de VGC en artikelen 20 – 22 VGBA effectief over gaan, nogal brede begrippen zijn. Het moet de accountant wel duidelijk blijven waar hij op moet reageren.

De nieuwe bepaling lijkt in ieder geval niet te zien op een uitbreiding van het feitelijke debat. Dat zou ook niet kunnen.¹

Hieraan gerelateerde wijzigingen

Op grond van artikel 23 van het procesreglement neemt de Accountantskamer in beginsel geen kennis meer van informatie die is verstrekt nadat de behandeling ter zitting is gesloten. Daaraan is thans toegevoegd dat de Accountantskamer wel kennis kan nemen van deze stukken of inlichtingen als zij die zelf – al dan niet bij tussenbeslissing – opvraagt bij (een) partij(en).

Naar moet worden aangenomen zal het hier gaan om stukken die zien op het partijdebat, waarvan de Accountantskamer het dienstig vindt kennis te nemen. Op zich kan dat nuttig zijn, mits partijen ter zake maar afdoende worden gehoord. Het zal bovendien wel moeten gaan om specifiek opgekomen vragen ten aanzien van de door de klager gemaakte verwijten. Wat voorkomen zou moeten worden is dat hiermee nieuwe discussies zouden worden geopend. Dat zou het ook te makkelijk maken voor partijen om in een laat stadium nog nieuwe stellingen

te betrekken en dan die niet-wenselijke proceshouding beloofd te zien worden met een tweede schriftelijke ronde en/of mondelinge behandeling. Dat zou ook niet passen in de structuur van artikel 22 Wtra en de staande jurisprudentie. Het is dus zaak ervoor te waken dat partijen (of de rechter) afdrijven van de klacht.

Voorts heeft artikel 20 van het procesreglement over de wraking van de Accountantskamer een aantal wijzigingen ondergaan. Aan lid 5 van dit artikel is toegevoegd dat de verzoekende partij alle feiten en omstandigheden tegelijk in het wrakingsverzoek moet voordragen. Kennelijk wenst de Accountantskamer bij wrakingsverzoeken later geen aanvullende stukken te ontvangen waarop de wederpartij vervolgens al dan niet nog zou mogen reageren. De vraag is hoe dit zich verhoudt met het net besproken artikel 23 van het procesreglement, maar dat zal zich in de praktijk wel oplossen.

Ingeval van meerdere verzoeken om wraking van dezelfde rechter bepaalt artikel 20 lid 6 thans dat deze niet in behandeling worden genomen, tenzij onverwijld feiten en omstandigheden worden voorgedragen die pas na het verzoek aan de verzoeker bekend zijn geworden. Het nieuwe lid 7 voegt daar aan toe dat ingeval van misbruik de wrakingskamer kan bepalen dat een volgend verzoek niet in behandeling wordt genomen. Deze regeling gold reeds op grond van de Wtra.³ Het procesreglement kan immers geen inperking van wettelijk geregelde en fundamentele rechten van partijen bewerkstelligen.

Het moet de accountant wel duidelijk blijven waar hij op moet reageren

Overige wijzigingen

Overige noemenswaardige wijzigingen in het nieuwe procesreglement zijn hoofdzakelijk ingegeven door wijzigingen in de Wtra per 1 januari 2015.⁴ Ik duid ze kort:

- Artikel 8a (nieuw) bepaalt – conform artikel 25a Wtra – dat een samenvatting van de klacht en eventueel ook de processtukken worden doorgegeven aan de AFM en/of de Nba. Wat hieraan opvalt is dat artikel 25a Wtra bepaalt dat de klacht aan zowel de AFM als de Nba wordt doorgegeven, doch dat ingevolge artikel 8a (nieuw) van het procesreglement de klacht aan de AFM “dan wel” de Nba wordt doorgegeven. Het is mij niet duidelijk of de Accountantskamer zal aansluiten bij de wettelijke bepaling en (een samenvatting van) de klacht aan beide instanties zal toesturen, of dat zij per klacht bepaalt of zij deze aan de AFM en/of de Nba toestuurt, en waarop de afweging dan gebaseerd zou zijn.⁵
- Ingevolge artikel 29a Wtra is artikel 14a aan het procesreglement toegevoegd, op grond waarvan ambtshalve of op verzoek van (een) partij(en) ten aanzien van ingediende stukken en/of gegeven inlichtingen geheimhouding kan worden betracht. De geheimhouding houdt in dat (delen van) stukken of gegeven inlichtingen uitsluitend ter kennisneming van de partijen staan en niet door hen aan anderen mogen worden verstrekt of anderszins openbaar worden gemaakt. Meldenswaardig is nog dat de voorzitter van de Accountantskamer ingevolge artikel 29a lid 3 Wtra ambtshalve of op verzoek een partij kan veroordelen tot betaling van een dwangsom ingeval van schending van de geheimhouding.

- Leden 2 en 3 van artikel 17 (nieuw) bepalen dat het opgeven van verhinderdata in het kader van het plannen van de zitting aan bepaalde regels moet voldoen. Zo mag ten hoogste een derde deel van de maan- en/of vrijdagen in genoemde periode als verhinderdata worden opgegeven, moet dit onder motivering van de verhindering en zoveel mogelijk met bescheiden onderbouwd, en wordt een reguliere vrije dag van een parttimer niet als een geldige verhindering beschouwd. Dit was sinds enige tijd al gebruikelijk bij het plannen van een zitting.

Het is zaak ervoor te waken dat partijen afdrijven van de klacht

Slotsom

Het nieuwe procesreglement is een welkome verduidelijking van de in de meeste gevallen reeds wettelijk geregelde en/of gebruikelijke gang van zaken bij de Accountantskamer. De komende tijd zal uitwijzen hoe de Accountantskamer – en in het verlengde daarvan het Cbb – zal omgaan met de nieuwe mogelijkheden die besloten liggen in met name artikel 13 lid 2 van het nieuwe procesreglement.

Noten

- 1 Op grond van de wet (artikel 22 lid 3 Wtra) is het aan de klager om feiten en omstandigheden te stellen en aannemelijk te maken, die tot het oordeel kunnen leiden dat de accountant tuchtrechtelijk verwijtbaar heeft gehandeld. In nagenoeg al haar uitspraken neemt de Accountantskamer een dergelijke overweging aan het begin van haar uitspraken op. Dit is conform de beginselen van een behoorlijke tuchtprocedure, waaronder het rechtszekerheidsbeginsel.
- 2 Op grond van artikel 34 Wtra zijn artikelen 513 – 515 van het Wetboek van Strafvordering (Sv) van overeenkomstige toepassing. Artikelen 513 lid 4 en 515 lid 4 Sv komen overeen met respectievelijk lid 6 en 7 van artikel 20 van het procesreglement.
- 3 Deze wijzigingen kwamen voort uit de Wijzigingswet financiële markten 2015 (*Stb.* 2014, 472).
- 4 Ook in de Memorie van Toelichting bij de Wijzigingswet financiële markten 2015 is ervan uitgegaan dat beide instanties worden ingelicht (*Kamerstukken II* 2013/14, 33918, nr. 3, p. 77).



Friso Serraris

Mr. F.T. (Friso) Serraris is advocaat bij Blaisse te Amsterdam.